

ABONAMENTUL
 Pe un an . . . 24 Cor.
 Pe un jumt. . . 12
 Pe o lună . . . 2
 Jurnal de Duminică
 Pe un an . . . 4 Cor.
 Pentru România și
 America . . . 10 Cor.
 Jurnal de zi pentru Ro-
 mânia și străinătate pe
 an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
 și ADMINISTRATIA
 Miksa utca 2-3.

INSERTIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.

Manuscripte nu se îna-
 poiază.

Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

✦ Dr. Aurel Murășianu.

Presa românească din țara noastră este covârșită de jalea adâncă a unei mari și năpraznice pierderi. Dr. Aurel Murășianu, directorul și proprietarul »Gazetei Transilvaniei« din Brașov, a murit fără de veste Duminică la orele 6 seara. Dintr'o singură lovitură, moartea i-a atins cordul, organul pe care firea îndeletnicirii noastre de gazetari, frământările, ațtările și emoțiunile ei necurmte și adesea supraomenești îl slăbesc și îl atacă mai curând. Inima aceasta care ieri fără de veste a refuzat serviciul, a bătut, pâna la cea din urmă a ei svâcnitură încordată, bruscă și precipitată, plină de cea mai curată și puternică simțire, de dragoste, de îngrijire și temeri pentru neamul nostru.

Aceasta a fost caracteristica fundamentală a figurei lui Aurel Murășianu. Inchisă în formele aspre ale dogmatismului său, ale criticei sale totdeauna neîndurat de consecvențe, ale firei sale rezervate și la părere reci, totuși o mare căldură, o adâncă și pătimașă iubire de neam l'a străbătut totdeauna. Oricâte ar fi fost rătăcirile, inevitabile într'o carieră politică atât de lungă ca a lui Aurel Murășianu, toate faptele și criticele, toate manifestările sale au avut la bază acest sentiment al raționalismului românesc totdeauna curat, totdeauna radical și totdeauna conștient de tradiția istorică a luptelor noastre politice.

În mod armonios cu aceste simțiri a cadrat și cură țenia caracterului lui Murășianu. Dacă se spune că uneori suspiciunea, nerăpădă chiar, e totuși caracteristică c elui bănuie, de Murășianu nu a îndrăznit să se apropie nici măcar umbra bănuiei și mai ales în zilele de azi caracterul lui poate fi o pildă pentru oricine.

Insemnătatea lui Aurel Murășianu rezidă însă în activitatea sa politică și gazetărească. Aurel Murășianu a fost fiul lui Iacob Murășianu, unul din întemeietorii »Gazetei Transilvaniei«. Născut și crescut în astfel de împrejurări a fost firesc ca Aurel Murășianu să ajungă continuatorul nu al gazetei ci al politicii inaugurate de marii săi aintăși, tatăl său și Gheorghe Bariț. De tânăr ziarist a primit o mare tradiție, de a cărei însemnătate s'a pă-

truns și al cărei reprezentant cel mai autorizat s'a simțit întotdeauna. Păstrarea acestei tradiții i-a fost totdeauna suprema țintă și în orice împrejurări, în fața oricărei situații noi și adesea nebănuite și surprinzătoare, el s'a gândit mai întâi și mai în urmă la păzirea acelei linii drepte și precise, pe care i-o desemnaseră înaintășii, pe care o vedea limpede și neturburată veșnic înaintea ochilor săi sufletești. Ideia fundamentală a programului național, dreptul de cârmuire proprie, de dispunere autonomă asupra sorții sale a poporului nostru, a călăuzit întotdeauna și neclintit pe Murășianu și orice situație, orice revirement în politica noastră, pentru el erau un prilej de-a înori declarația asta. Autonomia Ardealului și drepturile imprescriptibile ale limbii românești în administrație, învățământ și justiție, au fost pentru el ca un far care a luminaat totdeauna cărările politicii noastre.

El a tras și cele din urmă consecințe ale acestei idei și pentru aceia a combătut totdeauna, și după proclamarea activității parlamentare, întrarea noastră în camera ungară care prin însuși faptul ei constituia o recunoaștere a stărilor create de compromisul dela 1867.

Conștiința tradiției era puterea și pazăva lui Murășianu în fața oricărui atac din lăuntru și din afară; ea a fost și izvorul rătăcirilor și greșelilor politicii sale.

Căci dacă tradiția, grija continuității scrupuloase poate hrăni cu puteri înalte, dacă ea dă siguranță și o conștiință a întregului nebucățit, ea poate fi și o primejdie, și dintr'însa poate rezulta o stare pe loc, un spirit de nemiscare încremenită și osificată.

Din grija exagerată a consecinței politice au rezultat și cusururile politicii lui Murășianu. Tradiția pentru el a devenit o povară tot mai mare și mai grea care îl apăsa și împiedica de a merge cu timpul său înainte.

Ea a făcut adesea să se îngreădească prea mult cu siguranța conștiinței sale de a reprezenta singura direcție politică negreșelnică și l'a îndemnat a ataca cu violență orice pornire de abatere, neîndreptățindu-o cu bănuiei fără teme. Prin cultura lui covârșitor germană, mintea lui

iubea orientările largi și generale, abstracțiile principiare fără considerare la realitatea vieții. Dogmatismul acesta l-a făcut să fie adesea prea negativ în critica sa și sterp de soluțiunile pozitive ale politicii militante practice.

Pentru aceiaș cauză Murășianu nu a fost un șef politic călăuzind cu agerime și simț politic practic cârma unui partid, unei grupări politice generale sau locale, ci mai mult un doctrinar, un *Stubengelehrter*, un teoretician și nu un practician al politicii.

Mediul în care a trăit a priit acestei firi a lui Murășianu. O tradiție, un vechiu spirit de măsură și bun cumpăt discret și de preocupări artistice și intelectuale favorizate de vecinătatea sașilor, au făcut ca mediul din Brașov să fie un mediu impolitic în care o fire doctrinară ca Murășianu să facă politică fără a se cobori la mulțimea întrunirilor publice, la frământarea neastâmpărată și febrilă a agitațiilor electorale, în zarva străzii și a manifestațiilor publice. Mediul acesta l-a favorizat și i-a întărit înclinările precum și el la rândul său prin ziarul său le-a întărit.

Acestei înrîurinte reciproce se datorește, credem, în mare parte faptul că nici azi Brașovul nu a intrat în șirurile de bătaie ale luptei noastre naționale și nu ne-am putea închipui ca bunăoară aici într'un mediu politic atât de mobil ca al Aradului, un Aurel Murășianu să găsească țărini de activitate.

Am socotit că datorim adevărului a spune fără încunjur toate acestea. Le-am spus fără răutate, cu inima curată de orice bucurie meschină a biruitorului, de orice ură postumă îngustă și micșorătoare. Am ținut să le spunem, fiindcă credem că nu aducând elogi nemăsurate, ci căutând pe cât se poate a constata și spune adevărul vom aduce serviciul cel mai bun și desinteresat amintirii unui mort, oricare ar fi, pe al cărui portret istoria va sfârși să-l facă, în ciuda oricărei încercări, nu cât mai frumos ci cât mai adevărat.

Oricare ar fi fost însă direcția politică a lui Murășianu nu a trăit zadarnic. El a fost conștiința vie a politicii noastre și în presa românească rolul lui era un rol necesar, rolul con-

științii istorice în luptele noastre naționale și asupra ei el a veghiat făcându-și datoria întreagă și fără șovăire. Noi nu l-am urmat, dar totdeauna l'am respectat ca pe reprezentantul viu al continuității de românism, de seriozitate, de pregătire și largă cultură și conștiință gazetărească, respingând ispita frivolității senzaționale, în presa românească dela noi.

Plecarea lui Murășianu este o pierdere reală pentru viața noastră publică și mai ales în zilele noastre de neorientare și adesea de lipsă de conștiință deplină a marilor ținte definitive ale politicii noastre, și în mijlocul unei generații adesea lipsite de cultură istorică, și simț istoric, ne întrebăm cu îngrijire, cine va umplea golul lăsat de Murășianu, cine va veghia și biciui asupra aberațiilor tot mai dese dela gândirea curată a naționalismului spre alte teorii nouă și străine de ea?

La cosciugul lui Aurel Murășianu depunem prinosul celei mai curate și mai sincere simțiri de durere covârșitoare și de pietate respectuoasă pentru mortul presei românești.

Biografia lui Dr. Aurel Murășian.

Dr. Aurel Murășianu publicist, n. la 1847 în Brașov, aici a primit instrucțiunea primară și secundară, clasele ultime gimnaziale le a absolvit în Blaj, sub conducerea lui Cipariu. Încă de tânăr, tatăl său l-a inițiat în mersul luptelor naționale. În 1863 făcea serviciu de raportor la »Gaz. Trans.« despre debaterile dietei. În 1865 s'a dus la Viena, unde a făcut cursul filozofic, apoi cel juridic. În 1868 a scris un șir de articoli în revista politică »Die Reform«, redactată de celebrul publicist Schuselka, apărind autonomia Ardealului și drepturile națiunii române, articoli, cari au făcut senzație între români, dovadă e adresa tinerimei universitare din Viena, predată lui Schuselka pentru publicarea acelor articoli, apoi darul ce i-l-au prezentat 121 femei române din Ardeal »Luptătorului pentru drept și libertate«. Murășianu a rămas un lung șir de ani colaborator al revistei »Reform«. În 1868-77 a scris articoli întru apărarea cauzei naționale, în mai multe ziare din Austria și străinătate. Ca președinte al societății tinerimei universitare a contribuit mult la restabilirea solidarității între tinerime, care se împărțise

în două societăți; societatea reunită, la propunerea sa a primit numele ce-l poartă: »România Jună«. În 1872 făcu doctoratul în drept în Viena și praxa pentru advocatură; și-a întrerupt-o însă în 1877 pentru a se întoarce în patrie, unde avea să înlocuiască pe tatăl său îmbolnăvit. În 1887 a lucrat împreună cu Barițiu la »Gaz. Trans.« iar din 1878 începând până în ziua de azi (1909), a fost directorul și proprietarul »Gaz. Trans.«

În acest timp »Gaz. Trans.« a luat o dezvoltare puternică, și în 1884 a devenit primul ziar cotidian la noi. În 1888 a înființat o tipografie românească; în ziua deschiderii tipografiei »Gaz. Trans.« și-a serbat aniversara de 50 de ani dela întemeierea ei. În 1889 scoase numărul de Duminecă, care a contribuit în mod puternic la deșteptarea poporului, pentru de a și cunoaște drepturile și datorințele, ce le are ca cetățean și român. Aceasta a fost prima foaie politică-literară redactată la priceperea țaranului, care a deșteptat gustul și dorul de a ceti. Dela 1885 a fost de repetite ori ales în comitetul partidului național. În 1892 a refuzat mandatul, precum a declarat, pentru că nu consimțea cu curentul ce domnia în sânul partidului în afacerea »Memorandului«. Cu toate acestea a apărut cu căldură interesele solidarității în sânul partidului; mai ales în procesul »Memorandului« ca apărător, având un rol de frunte, a contribuit în mod deosebit la succesul moral obținut.

Murășianu a stăruit pentru a căuta legături cu popoarele din patrie, cari au asemenea soartă și interese cu românii. În acest scop a călătorit în 1891 la Praga, când cu ocaziunea expozițiunii naționale a cehilor, unde în fruntea celor 30 de români a fost primit cu multă simpatie. Această vizită a contribuit mult la apropierea slavilor din Ungaria către români și a deșteptat interesul lor pentru luptele românilor. Murășianu și a jertfit toată viața sa cauzei poporului român, pentru focul și entuziasmul cu care a pășit pe arenă a fost adese persecutat. Avuse și două procese de presă în 1888 și 1890 în ambele cazuri s'a purtat cu bărbăție apărând dreptul limbei materne cu succes moral, care a produs un puternic ecou în presa din patrie și străinătate. În al doilea proces a fost condamnat la închisoare de șase săptămâni. Tot pentru articoli în cauze naționale, a fost admoniat, ba și pedepsit din partea poliției cu arest de opt zile. (I. Șt. Ș.)

Moartea a zădărnicit de-acum prigoana procurorilor împotriva acestui suflet înflăcărat de o nestinsă dragoste de neam, și cele vre-o câteva noi procese, puse în timpul din urmă în curgere împotriva lui, vor rămâne ca o mustrare în conștiința celor ce fără odihnă l-au prigonit.

Moartea lui Dr. Aurel Murășianu.

Azi la orele 11 am primit o telegramă care ne vestea moartea subită a lui Dr. Aurel Murășianu. Pe telefon am mai aflat pe urmă amănuntele următoare: Aurel Murășianu a murit în mod năprasnic ieri, Duminecă seara, la orele șase, lovit fiind de apoplexie. Vestea aceasta a făcut în Brașov cea mai adâncă impresie atât între români cât și între străini între cari era de asemenea mult respectat. Un mare număr de telegrame de condoleanțe a sosit și urmează a sosi. Multe cununi au fost depuse pe catafalcul mortului. Defunctul a muncit până în cele din urmă clipe ale vieții sale, scriind neconținut. Chiar în numărul de ieri al »Gazetei« el a scris obișnuitul articol de fond.

Înmormântarea va avea loc Miercuri după prânz. Se prevăd funerarii mari, un public numeros, căci toate corporațiile și societățile românești și multe străine și-au anunțat participarea.

Redacția noastră a anunțat și pe românii din Arad și din jur despre moartea lui Aurel Murășianu. Pretutindeni vestea a evocat cuvinte de durere și de regrete sincere.

Ziarul nostru a trimis următoarea telegramă:

»Gazeta Transilvaniei«

Brașov.

Deplângem cu durere sinceră pe cel mai bătrân, cel mai conștient și autorizat reprezentant al vechii noastre tradiții politice și gazetărești.

»Tribuna«.

O nouă arondare de comitete? Un ziar din Arad destăinuiește proiectul unei noi arondări a comitatelor Aradului, Bichișului și Torontalului. Conform acestui proiect s'ar forma un nou comitat cu capitala în Seghedin. Noul comitat s'ar alcătui după dorința familiei Návay care dorește a muta teatrul activității politice a familiei sale din Macău la Seghedin. El va cuprinde cercurile administrative Horgos, Algyő, Tápé, Dorozsma din comitatul Ciongrad, cercurile Sânmiclăușului-mare și Canija din Torontal

FOIȚA ZIARULUI »TRIBUNA«.

Insemnări.

Ion Minulescu.

Când l-am cunoscut, avea barbă. O barbă lungă oșie, ca a regilor asirieni. Venise dela Paris, cu ureola omului care a cheltuit acolo o moștenire, zăsesse pe dracul de coadă prin Constanța, unde i-a scris cele mai frumoase poezii și venise la București, unde era cea mai interesantă figură literară de pe-atunci.

— Poezia, mă? Poezia e un cal sălbatic... Ii ai drumul s'alerge în neștiri, peste câmpii, peste gropi, — și să nu știi unde o să isprăvească!...

Și vorbele astea, însoțite de un gest larg, însoțite de barba, ochelarii și șapca bizară a poetului, avea ceva profetic: sublim și ridicol, — ca tot ce e profetic.

Câteva zile apoi, și ne învățarăm cu ciudățeniile sale. Ne era drag la toți, fiindcă Minulescu un băiat de inimă, știe multe, exagerează puțin și face totdeauna impresie că-și bate joc de ameni și de el, când scrie ceva.

Pe-atunci, publica încă la »Viața literară«.

Poeziile sale plăceau din ce în ce și dela o vreme, nu mai surâdea nimeni citindu-le. Minulescu a văzut că farsa lui prinde, — și a vrut să se facă om serios, cu tot dinadinsul. Și-a svârșit șapca bizară, ca să și ia o pălărie tare, engleză, și a mai tuns din păr, și-a ras barba asină și a început să colaboreze cu serioșii dela »Convorbiri critice«.

Răbdătorul domn Mihail Dragomirescu era încântat de noul său colaborator și-i citea poeziile de câte zece ori, ca să le scoată vr'un înțeles. Indrepta, mai citea odată, spunea cum ar fi mai bine, — și o publica tot cum i-o trimisese autorul, fiindcă, limpezită, poezia își pierdea și mai mult din înțeles. Minulescu făcea școală. Tinerii poeți dela »Viața nouă« treceau de a dreapta sa la Kübler și seara, din ecurile convorbirilor de peste zi, făureau poezii frânte. Castele cu o mie de coloane se dărau arzând și împurpurau zarea. Niște clopote sunau departe, în ziua învierii, profetind minciuna. Repetări de versuri, întrebări și exclamații umpleau »Revista celorlalți.« Idealul artistic devenea din ce în ce mai confuz, poeziile idem. Minulescu făcea câte o nouă poezie, apocaliptică și mai misterioasă ca preoțelele templului dela Delphi. Senin, el venia la cafenea, se descheia la vestă și citea. Nu era însă niciodată serios, ci ridea cu mâna de-asupra gurii, ca să nu-l vadă palizii discipoli. Pela sfârșitul poeziei însă, toată lumea isbucnea în hohote de ris. Minulescu abia stăpânindu-se, isprăvea și cu ochii înlăcrămați, striga:

— Asta i-o duc lui conu Mihalache! Și conu Mihalache (d. Mihail Dragomirescu) o primea cu multă însuflețire.

Câteva zile dupăce și-a ras barba, poetul a intrat în redacția »Viitorul«. Cel care scrisese odinioară:

Mi-am zis:

Voi face trei romanțe etc.

se gândea probabil astfel:

Mi-am zis:

Voi face șapte cronici

Și'n șapte cronici voi închide

Ca'n șapte dricuri de aramă

Ce dorm pe veci subț piramide,

Tot ce-oi fi scris odinioară:

Romanțe,

Imnuri,

Odelete,

Lăsa-voiu altora amurgul cu muzici triste,

Violete,

Și'n șapte cronici nerimate

Din Babilon și din Sumatra

Voi pomeni pe toți aceia ce m'au lovit

Cândva

Cu piatra,

Și'n șapte cronici din Ninive,

Cartagina și din Efes,

Voiu pomeni

Așa,

În treacă

De morți,

De mistice motive,

Voiu blăstăma pe toți aceia

Ce arta mea n'au înțeles

Căci astăzi sunt la »Viitorul«, —

Eu care am fost poet cât șase, —

Silit să scriu infama proză

Ca orișicare individ,

Silit ca'n cronici nerimate,

În șapte cronici se închid

Blestemul contra omenirii:

Regretul bărbii mele rase...

La »Viitorul«, Minulescu scria articole ca să...

și cercul central din Cenad plus orașul Macău și partea ungurească a cercului Nădlac. Cercurile Bătania și Kovácsháza s'ar alipi la comitatul Aradului iar cercul Butenilor s'ar alipi comitatului Hunedoara. Schimbările acestea s'ar face în vederea noii legi electorale.

Planul nu pare însă probabil, căci guvernul a înființat în Macău un tribunal, ceiace ar fi contrar noului proiect.

*

Impresiile lui Scotus Viator în România. »Minerva« scrie: Cunoscutul scriitor englez care călătorește în prezent prin România, a fost zilele trecute prin București. Cu această ocazie și-a arătat impresiile ce le-a avut în primele zile ale călătoriei sale prin țara noastră. *Ceeace l-a izbit în primul rând a fost faptul că românii din regat pun prea puțin interes pentru cauza românilor de peste hotare. Scotus Viator, care cunoaște de aproape situația românilor din Austro-Ungaria, se aștepta să găsească în România o însuflețire puternică pentru frații de peste munți.*

Credea că aici vor fi organizații culturale puternice, cari să întrețină strânse relațiuni cu românii de peste hotare. Credea, dar nu le a găsit și mirarea sa și-a exprimat-o față de mai mulți dintre oamenii noștri politici.

Scotus Viator, vizitând unele orașe din Moldova s'a interesat și de populațiunea evreiască din acea parte a țării. Din cercetările sale, scriitorul englez și-a format convingerea că evreii din România nu sunt așa de bine organizați economicște și politicște ca evreii din Ungaria. Scotus Viator n'a avut încă destul timp să se intereseze și de situația țaranilor noștri. În noua sa călătorie ce o face acum prin Moldova, scriitorul englez va căuta să se intereseze mai de aproape și de situația țaranilor.

Situația politică.

Se atribue o mare importanță în desfășurarea crizei, consfătuirei care a avut loc Sâmbătă între miniștrii Kossuth, Andrassy

și Apponyi. Sâmbătă înainte de amiază contele Apponyi a vizitat pe Kossuth în locuința lui. Amândoi miniștrii au plecat apoi la ministerul de comerț spre a se întâlni cu contele Andrassy. Se crede că între Kossuth și Andrassy se va stabili o apropiere, la care dealtmintrelea contele Apponyi lucrează în ascuns de câteva zile, pentru a zădărnici aspirațiile frondiştilor băncii.

Misiunea lui Lukács pare a se fi isprăvit. El va pleca zilele acestea la Viena ca să facă raport Maiestății Sale asupra rezultatelor obținute în negocierile lui cu intransigenții băncii naționale.

Nemulțumirea provocată de tratativele ce-a avut loc între Lukács și Justh crește mereu, și nu e exclusă o sciziune gravă în sânul partidului kosuthist.

În cercurile constituționalilor se crede că între Kossuth, Apponyi și Andrassy s'a stabilit o înțelegere deplină și că prim ministrul Wekerle, cu prilejul audienței ce i-se va acorda săptămâna viitoare, va duce cu sine un program nou de rezolvire. Wekerle va merge la Viena însoțit de Kossuth și Andrassy, — o împrejurare ce pare a confirma părerea cercurilor constituționaliste.

Ziarele din Budapesta consacră pagini întregi amănuntelor crizei. Goana după putere urmează înainte.

Din Viena.

»Uniunea latină« și expulzarea dlui Iorga. — Congresul studentesc. — Opreliștea dlui Apponyi.

Viena, 19 Iunie.

După cum am anunțat, la întrunirea de protestare a studenților români din localitate contra expulzării d-lui N. Iorga s'a decis să se trimită o delegație la d. deputat Aurel Onciul, căruia să-i mulțamească pentru că a luat inițiativa unei interpelări în această privință.

Astăzi, aceia comisiune s'a prezentat la parlament unde chemând pe d. Dr. Onciul i-au adus mulțămiriile studenției române, rugându-l în acelaș timp să transmită mulțămiri și celorlalți

membrii ai Uniunii latine români și italieni, cari au iscalit interpelarea.

D. deputat Onciul a răspuns că nu și-a făcut decât datoria și că-i pare bine că vede studențimea atât de însuflețită.

În urmă, comisiunea i-a adus la cunoștință că ministrul de instrucție al Ungariei, Apponyi are intenția de a opri studenții români din Ungaria să ia parte la congresul național studentesc din Iași; în contra acestei hotărâri se va ține o întrunire de protestare la Viena,

Deputatul Onciul a aprobat ținerea acestei adunări sfătuind însă pe studenți să adreseze un memoriu lui Apponyi în care să-i arate ordinea fie a congresului care nu va conține decât chestii culturale și nu politice, cerându-i să nu se opuiască ținerei congresului. Să se adreseze apoi și deputaților români din Ungaria rugându-i să lămuirească pe Apponyi în acest senz.

În ce privește pe deputații români din Bucovina, ei își vor da toată osteneala atât pe lângă guvernul austriac cât și în delegații spre a se împiedica dorința lui Apponyi de a da o astfel de lovitură congresului.

Sperăm că prin aceste sforțări comune să se ajungă la un rezultat.

Cu aceasta s'a sfârșit convorbirea și delegația a părăsit parlamentul. Ziua când se va ține întrunirea de protest nu s'a fixat încă. Gr.

Din Italia.

— Corespondență particulară a »Tribunei«. —

Sânge rece.

Cazul ce vă povestesc aci, s'ar crede că s'a petrecut în Anglia sau în America, în lumea oamenilor atât de celebri prin sângele lor rece, iar nu în Italia, unde sângele fierbe în vine, iar exploziile de mânie sunt atât de dese.

Căpitanul la pensie Silvio Morselli se întorcea pela unu după miezul nopții acasă, pe una din stradale nu prea populate ale Milanului.

Ajunse în parc, pe care trebuia să-l treacă, și cum nu știa bine drumul, și de teamă ca să nu se rătăcească, întrebă pe un tânăr ce l întâlni în cale, pe unde s'o apuce.

Tânărul, foarte politicos răspuse:

— Vă arăt eu calea, și dacă nu vă supărați,

menii și judeca sănătos, ca orice bărbat echilibrat. Erau laudabile tactul și ordinea ce desfășura acolo în calitatea lui de secretar, și ne făcea și mai mult să vedem ce mare farsor e în versuri. Cuconu Mihăiache însă, îi da mereu zor cu »nota nouă«, — și nici până astăzi n'a băgat de seamă că poetul ride mereu:

Olimpia din codru ne va suride iar...

Care Olimpie? De ce? Când? Cum așa? Cine? Pune-ți oricare întrebare din acestea după orice vers al lui Minulescu și veți vedea cum se potrivește de bine:

Visul tău să fie visul insulelor Boromee...

Care insule? De ce? Când? Cum așa? Ca să rimeze cu »femeie«, poetul urează unui copil nevinovat, care doarme, să viseze insulele Boromee...

»Parfumul insulelor Boromee« e titlul unui roman apărut la Paris pe vremea când era Minulescu aici. Poetul și-a notat titlul și l-a plasat. Bine-rău, a găsit o rimă nouă la »femeie«. D. Dragomirescu aplaudă și pune pe Minulescu pe aliș înaintea maestrului meu Corneliu Moldoveanu. Ba odată, d. Dragomirescu a și colaborat la o poezie a faimosului (adjectivul îi place grozav prietenului Minulescu!) autor al »Romanțelor pentru mai târziu«:

Clopotele.

Sună clopote de departe
Clopotele, clopotele...
Câte clopote să fie
Clopotele, clopotele?
Sunt trei clopote de-aramă

Ori sunt clopote de argint?

Clopotele, clopotele
Trec și 'n urmă sună iarăș...

Când a apărut poezia asta în »Convorbiri«, cel dintâi apostol al simbolismului în România, d. Alex. Macedonski făcea mare haz, la cafeneaua Bristol.

— Ce zici, maestre? I-am întreat.
— Hi! hi! făcea Macedonski, hi! hi!
»Par' c'ar fi

Sare iepurele 'n luncă
Iepurele! Iepurele!

Hă! Hă!

I-am citit maestrului o parodie la »Clopotele« d-lor Minulescu și Dragomirescu. Alexandru Macedonski mi-a mulțumit cu căși-va hă! hă! satanic, izvorîți din vocea sa caracteristică:

Romanța câinelui neurastenic.

Urlă câinele la lună
Câinele! câinele!
Cam ce câine este oare
Câinele?! Câinele?!
E vr'un câine d'âl de stână
Ori e câine boieresc?
Câinele! Câinele
Tace și apoi urlă iarăș...
Ce ecouri?
Ce romanțe?
Ce motive orchestrează simfonia tricoloră?
Morții ies...
Fantome oarbe cu mustățile de bariton,
Se 'nvărtesc

Și sar
Și țipă
În satanica lor horă,
Turnul arde,
Turnul geme,
Turnul pâraie
Troznește,
Arde legea,
Ard Christoșii
S'a aprins Sodoma, arde!
Arde Nemphis și Gomora
Toate ard în semiton
Urlă câinele la lună
Și s'aud 'n Babilon,
Câinele! Câinele!...

Cum vedeți, Minulescu făcea școală. Toată lumea scria ca el și mai ales eu, care găsesc izvor de inspirație în »plasticitatea clasică« a lui Corneliu Moldovan, puteam rămâne neinfluențat de originalitatea noului șef? Firește, nu... M'am adăpat la proaspăta fântână, din care țîșnesc orașe asiriene, insule Boronee, motive verzi, Haeckel, Nietsche și Wund, și am scris acea plictisitor de celebră »Romanța celor trei sarmale.«

În șapte sute-șapte-șapte
De mustării din București,
În șapte-sute-șapte-șapte
De mustării ai să găsești,
Sarmale verzi,
Chiftele blonde,
Cârnați cu must și militei,
Dar oridecâteori umbla-vei

vă însoțesc eu, căci trebuie să mă duc și eu înspre partea aceea.

Tinărul îl conduse pe căpitanul Morselli pe o alee pustie și întunecoasă, acoperită de ramurile dese ale arborilor.

— Aceasta este strada cea mai scurtă, veniți; zise tinărul.

Căpitanul îl urmă, dar când ajunseră la mijlocul aleii, întâlniră patru indivizi, cari se apropiară de ei. Unul din cei patru apucă pe Morselli de mâni, altul îl luă peste mijloc iar ceilalți doi începură să-l caute prin buzunare.

Cel care îl însoțise, sta la pândă, să vadă de nu vine nimeni.

Cei patru *operară* cu multă exactitate, calmi, fără violențe, că se părea că sunt obișnuiți cu acest lucru.

Căpitanul la rândul său, rămase calm, nu se opuse, căci nu avea nici o armă în buzunar.

Dupăce hoții îl luară douăzeci de lire ce avea în buzunar și ceasornicul de argint dela brâu, îl lăsară, iar căpitanul cu mult sânge rece, întrebă:

— Vreți și bastonul?

— Nu, nu ne trebuie! răspuse unul din ei.

— Am și niște jurnale în buzunar.

— Grazie! le-am citit.

— Notesul cu socoteli nu-l vreți?

— Nu, ne mulțumim cu banii.

— Imi pare rău că n'am altceva în buzunare. Dar vă anunț că vă cunosc.

— Atât mai rău pentru d-ta, că noi avem cuțitul în buzunar.

Și cei cinci plecară în pace în sus, pe când căpitanul Morselli o luă în jos și se opri la comisariat, denunțând cazul.

Archiducele de Austria condamnat în Italia.

Intre multele minuni din prejurul Romei, este și orașelul Tivoli, renumit pentru cascadele sale și pentru frumoasa Villa D'Este.

Villa D'Este, un palat din secolul al XV, posedă picturi splendide, o poziție încântătoare și un parc care atrage pe curioșii din depărtatele țări.

Villa D'Este a aparținut cardinalului Hohenlohe. Cât timp a trăit Cardinalul, s'a bucurat de usufructul acestei Ville Cavalerul Nobili Gustavo, care a făcut multe reparații și multe lucrări în villă. După moartea cardinalului, Villa D'Este a rămas moștenire A. S. I. R. archiducelui Ferdinand de Austria, moștenitorul tronului Austro-ungar.

Cavalerul Nobili a tras în judecată pe A. S. I. R. archiducele, cerând să i se restituie toate cheltuielile ce dânsul a făcut la villă.

Archiducele, reprezentat prin avocatul Monti-Quarnieri a fost condamnat atât de tribunalul din Roma cât și de Curtea de Apel, și în urma acestor condamnări, archiducele a făcut recurs la Casație la Roma.

Ieri, 17 Iunie st. n. s'a judecat acest recurs, care a fost respins de Curtea de Casație, rămânând ca archiducele să plătească suma la ce fusese condamnat.

Coresp.

Din Străinătate.

In jurul intrevederii dela Björkö. Vorbind de intvederea dela Björkö a împăratului Wilhelm cu țarul, »Lokalanzeiger« din Berlin anunță că la această intvedere au fost invitate 52 de persoane. Importanța politică a întâlnirii este în afară de orice îndoială. In ambele toasturi se accentuează reînnoirea și întărirea prieteniei tradiționale ce-a existat între cele două familii dominante cât și între guvernele ambelor țări. Relațiunile dintre Rusia și Germania sunt acum tot așa de amicale precum erau mai demult.

Din faptul că Iswolski a azistat la intvederea împăratului Wilhelm cu țarul, ziarele germane deduc că Iswolski va fi numit ambasador la Berlin. Țarul s'a folosit de această ocaziune ca să prezinte pe Iswolski împăratului Wilhelm.

In ziarul »Petersburgkja Viedomosti« principele Uktomski scrie că întreaga opoziție rusă urmărește această intvedere crâșnind din dinți, dar această ură oarbă contra germanilor nu poate servi decât dușmanilor Rusiei. »Golos Prawdy« organ mai considerabil al octombriștilor, și care vorbește de obicei pentru buna înțelegere cu germanii scrie că pe cât timp Rusia nu va fi complet restabilită în urma ultimului războiu și a revoluției interne, alianța cu Germania nu ar fi folositoare Rusiei, după cum este înțelegerea cordială cu Franța și Anglia, singură care poate asigura o pace statornică.

Cele mai multe ziare din Anglia nu acordă mare atențiune întâlnirii celor doi împărați. Chiar și ziarele ce stau în legătură cu oficiul de externe sunt foarte laconice. Ele nu publică decât notițe foarte scurte. Despre ce s'a putut pertracta între cei doi suverani, ziarele aduc fel de fel de versiuni. Astfel »Daily Mail« scrie că împăratul german nu vrea să strice acordul anglo-rus. Corespondentul acestui ziar află că acordul anglo-rus nu e de loc îndreptat în contra Germaniei. Cu indiferentismul acesta, contrasiază însă demonstrativa primire ce se face parlamentarilor ruși sosiți aici, în număr de 20, aleși din toate

nuanțele politice, afară de socialiști și extrema stângă. Dupăcum află »Times« regele va primi pe parlamentarii ruși.

Congresul dela Stockholm. Congresul pentru pacea universală se va ține anul acesta în zilele dela 22 August până la 15 Septembrie, la Stockholm. Congresul se va ocupa cu rezolvirea mai multor chestii puse în program de biroul dela Berna. E vorba în primul rind de organizarea asociației universale pentru pace și de propaganda, care trebuie desfășurată în interesul păcii. Tot aici se va discuta și propunerea Suediei de a se face o alianță între toate statele pentru menținerea păcii între popoare. Reprezentantul acestor idei, englezul Sir Max Waechter, care a avut mai multe convorbiri în acest sens cu diferiți domnitori din Europa, între alții și cu împăratul Germaniei, va arăta modalitățile, după cari s'ar putea face această alianță. După toate probabilitățile propunerea Suediei va da cel mult prilej la discuții academice. Este foarte greu să ne închipuim că această umană propunere se va traduce în faptă. Este totuși un evident progres în propaganda pentru pacea universală împrejurarea că această idee va fi luată în discuție.

In ce privește propaganda pentru pace, la acest congres, redactorul-șef al ziarului Friedenwarte din Viena va arăta într'o conferință rolul presei precum și îndatoririle acesteia pentru apărarea bunelor relații între popoare. La acelaș congres, danezul Fredrik Baser, care a primit premiul Nobel pentru pace, va veni cu propunerea de a se institui în toate țările premii pentru bărbații, cari se vor distinge în lupta pentru menținerea păcii.

Țarul și d. Fallières. Se telegrafiază din Cherbourg că intvederea dintre țarul Rusiei și președintele Fallières, care va avea loc pe bordul vasului de război »Leon Gambetta«, se va face în rada din Cherbourg. Mai multe ziare asigură că aceste dispoziții sunt o consecință a amenințărilor socialiste.

Chestiunea Cretei. Se anunță din Constantinopol: Știrile din Creta spun că acolo situațiunea se agravează. Pe insulă se fac pregătiri pentru ca să preîntîmpine intervenția armatei turcești, ce e sigură în cazul unirei Cretei cu Grecia. Dupăcum se aude, după plecarea trupelor internaționale, guvernul turcesc va lua măsuri ca să ocupe miitărește insula. Șefket pașa negociază în privința aceasta cu ambasadorii puterilor celor mari.

Din Rîșnov.

Rîșnov, 19 Iunie.

Intr'unul din numerile trecute ale prețuitei »Gazete« un consătean mîhnit și el de îngrijitoarele stări de lucruri, ce s'au abătut asupra romînilor din Rîșnov a publicat oarecari împărtășiri cu privire la niște regretabile întîmplări dela serbarea de Mai a pompierilor. I-l doare inima pe consăteanul văzînd că aceste stări din ce în ce mai de plîns, pornesc tocmai dela căpeteniile noastre bisericesti din Rîșnov. Dela cap începe a mirosi peștele, zice după expresia poporului, consăteanul, și pe sînta dreptate.

Dacă frunțașii noștri legali ar fi cum ar trebui se fie iar nu căzuți la un nivel moral incalificabil — cum sunt ei — dacă ar căuta să călăuzească pe calea cea dreaptă poporul, dîndu-i ei înșiși pilda bună prin faptele lor, atunci cît de departe am fi economiceste cît și intelectualicește.

Cît de puțin îi doare inima de bunăstarea și prosperarea noastră, cît de egoiști și de interesați sunt șefii noștri se poate vedea între altele și din următoarele:

In 18 Ianuarie, v. a. c. s'a ținut sinod parochial pentru alegerea comitetului și epitropilor și pentru cenzurarea socotelilor bisericeii sub prezidiul faimosului nostru protopresbiter Ioan Hamza. Trecîndu-se la alegerea membrilor din comitet și fiind mai multe listi deochiatul domn protopop a găsit cu cale s'o cetească drept cea mai bună, pe cea mai rea, pe aceea în care lipsesc toate acele elemente ce ar fi putut cît de cît controla pașii atît ai sfinției sale părintelui C Proca cît și ai tatălui său. Căci aceștia doi au și compus lista aleasă de protoprezbiterul Ioan. S'a călăpuzit și simplu statutul organic cu privire la alegerea de membri în comitet și epitropie. Așa bunăoară n' a fost ales un membru care a slujit bisericeii șase ani ca președinte al comitetului, ani de-a rîndul ca epitrop și membru al comitetului și al scaunului protopresbiteral. N'a fost ales fiindcă — din păcate — spune adevărul și sprijinește dreptatea. Acelaș neale a dat odinioară un real ajutor pînă. Proca — și anume cînd s'a ales acest preot în Rîșnov — și i-a dat ajutor, fiindcă îl credea om de bine, bărbat cu obrăzi subțiri și cu dor de muncă cinstită.

Din Dealul-Spirei până 'n Tei
N'ai să auzi din drîng,
Din cobze,
Din mandoline
Și tanbale,
Decât romanța fără vorbe,
Romanța celor trei sarmale...
Când fumul domurilor,
Fumul,
Ce din grătar și clește saltă
Picta-va glasuri violete
De-asupra papurei de baltă,
Când fumul va urzi povestea
Vre unui templu ninivan
Și aiurînd,
Va scri pe boltă
Verseturi albe din Coran, —
Tu să comanzi un chil
Și-o fleică
Aduse 'n talere de-argint
Și-n cîntea lor,
In cîntea
Amantelor ce mint
Să dai pe gât clondirul palid
Intreaga fleică s'o mînînci
Să 'ngîni romanțe fără vorbe
Ca 'n vremea când umblai pe brînci
Ș'apoi să ceri
Condei
Hîrtie
Nisip de Gange
Și 'nc 'un chil,
Să-ți amintești c'aveai o minte
In zile când erai copil
Și astfel stînd,

Ca o pîiață
Pictată 'n gîm de panoramă
Să scrii trăznitele poeme
Ce sbor din gânduri fără mamă,
Și într'un cântec,
Cel din urmă,
Strîngîndu-ți versurile tale
Să 'nchizi în strofe șapte sute
Romanța celor trel sarmale!...

In câteva zile, laurii gloriei începură să mă încununune. Scrisesem o grămadă de poezii pasă-mi-te serioase pîn'atunci, dar nu le băgase nimeni în seamă. Îndată însă ce am publicat — într'o revistă de mîna a doua și cu un pseudonim stupid — această prozaică romanță, scrisă pe la 2—3 noaptea între două corecturi ale »Dimineței« — toți birjarii începură să mă cunoască și să mă roage să le-o spun. Advocați și medici cărunți țineau să mă cunoască, cuconu Mihalache Dragomirescu mă felicita de câte ori mă întîlnea, Caragiale scria să i-se trimeată la Berlin două exemplare, iar glumeții dela »Furnica« începură și ei să facă versuri ca ale mele. Afacerea începea să fie cam jenantă, — și am renunțat să contribuie la celebritatea lui Ion Minulescu. Înțelesesem la timp că a insista într'un anumit gen e plictisitor, și aproape vulgar. Sunt doi ani de-atunci. Minulescu însă n'a înțeles nici pînă azi acest lucru atît de simplu, — și continuă să-și indisponă cititorii.

Paris, 17 Iunie,

Victor Eftimiu.

Părintele Costi a ținut însă cu orice preț se spulșe încrederea ce i-s-a dat de cițiva oameni cum se cade și la multe prilejuri să-și calce cuvintul cu o adorabilă lipsă de jenă. Ein Mann ein Wort. Ori poate proverbul ăsta e numai pentru nemți?...

Părintele Proca întărea de obicei cuvintul dat punând în joc și eleganta sa barbă, jurind pe ea. Să-mi radeți mie barba, dacă... etc. Așa zicea la alegerea celui de al doilea preot cl. I, dacă am fi trecut la lapte păr. Costi ar avea barba rasă în fiecare zi, ca actorii. De altminteri Sfinția sa face mult mai bună figură într-o sală de bal decât la ușa altarului. O caneră greșită — Ein verfehltes Leben — cum ar zice neamțul. — Scurt, vorba păr. Proca nu plătește o ceapă degerată, iată ce afirmăm noi și ce Sfinția sa dovedește.

Tot așa de scandalos și faptul că deși școala noastră are cinci învățători, nici unul din aceștia n'a fost nici măcar pe lista, pe cea aleasă de d. președinte. De ce? «fiindă e ordin secret de a nu pune pe învățători în corpurile bisericesti, deoarece ei prin jurământul pretins de lege sunt funcționari publici și deci n'au drepturi bisericesti». Ordin secret! vorba se fie. Adevărul este: sunt la mijloc interese secrete, afaceri suspecte. Trebuie numaidecât un comitet de paie, un comitet, care se puie degetul pe crucea de sub cuvintele «bun și aprobat», un comitet de mameluți. Culmea abuzului este alegerea de epitropi: epitrop, casier, inv. pens. G. Proca tatăl preotului și președintele comitetului precum și al secretarului consistorial Dr. Proca.

Cam ce fel de control poate fi între tată și fiu, e ușor de închipuit. Puiul de lup și lupul bătrîn să se împiedice unul pe altul, nu cumva să fie sfîșiată sermana turmă năpăstuită! Așa ceva nici în povești nu se întîmplă, decum la Rîșnov. Cel din urmă rîșnovean știe foarte bine, de ce s'a făcut alegerea așa cum din nenorocire s'a făcut: E vorba să se clădească școala cea nouă, la biserică sunt ceva bani se va vinde pădurea de pe muntele bisericeii Dihamu iar epitropul casier mai este și arîndașul făclilor din biserică.

Cine are într'adevăr gînduri cinșite, care însuș să fie controlat serios, mai ales în afaceri bănești, ca să nu planeze asupra-nici urma, nici umbra de bănuială. Ce zice la acestea Ven. Consistor? Dorește vre-un recurs? Dar cine să-l mai facă? Cîte recursuri întemeiate n'au pornit dela noi și nu s'au luat în seamă! Ba unii s'au dus la Sibiu, să aperse interesul obștei împotriva lăcomiei cîtorva și în arhiva consistorială n'au mai dat de urmele recursurilor.

Dispăruseră ca prin farmec. Indignați, au ales alta cale de protestare împotriva călcărilor de lege. Și nu e călcarea de lege cînd în comitet s'au ales membri, oameni a căror moralitate e în directă contradicție cu § 6 din statutul organic? cînd s'au ales epitropi oameni fără nici o avere, deci care nu pot fi făcuți răspunzători cu nimic în cazul vre-unei știrbiri a fondului încredințat?

De ce fel de administrație sunt capabili conducătorii rîșnovenilor, se poate vedea și din aceia că învățătorii Tipeiu și Bude și-au putut scoate cvinevenalul la care aveau drept numai prin intervenirea organelor publice.

Acum mai pe urmă întreg corpul învățătoresc a trebuit, cu regret, să recurgă la acele organe, pentru scoaterea dotațiunii date de comuna politică, drept întregire la salariu, conform legii nouă școlare.

E un fenomen ciudat și peste măsură de trist, ca în zilele de grea cumpănă, cînd sufletele romînești sunt înfierbîntate de o nobilă luptă pentru mîntuirea pușinului ce ne-a rămas, căpeteniile noastre din Rîșnov nici habar n'au de asta și în loc să ocrotească turma ce li-s'a încredințat, o consideră avere a lor, de care uzează și mai ales abuzează cu nespusa îndrăzneală și lipsa de rușine. În ceasul al unsprezecelea să-și ia seama, să revie la calea dreaptă, căci de nu și pietrele vor striga și li-se va da după faptă, răsplată cu viri și îndesat!...

„Râșnoveanul“.

Mișcarea albanezilor.

Entuziasmul, cu care s'a pornit și s'a întemeiat în Turcia viața constituțională, a dispărut cu totul și se observă în mijlocul populațiilor de tot felul din cuprinsul imperiului otoman un fel de mulțumire, care tinde a deveni generală.

De sigur tinerii turci au făcut tuturor promisiuni, spre a câștiga pentru mișcarea lor constituțională toate popoarele din Turcia; cu deosebire creștinii, printre cari și albanezii, au urmat cu mare însuflețire pe acei, cari făgăduiau toate libertățile.

Cei mai nemulțumiți sunt de sigur albanezii, cari se așteptau la un fel de independență în

urma întronării regimului constituțional. De fapt Albania se și aillă aproape toată răscolită contra trupelor turcești, cari vor să le stăpânească țara, pe care au știut s'o aperse cu multă vitejie chiar în timpul absolutismului.

Pe de altă parte aceleași bande revoluționare, cari sub Abdul Hamid operau în Macedonia, încep din nou să se ivească continuându-și meseria asasinatelor. În acelaș timp discuțiile din parlamentul turcesc privitoare la legiferarea învățămîntului pun în evidență certurile și desbinările naționale din Turcia. Ordinea și liniștea nu numai că nu se vor putea pe deplin restabili în imperiul turcesc, dar în curînd va fi din nou amenințate prin izbucnirea pe față a nemulțumirilor de tot felul.

Deocamdată sunt albanezii, cari fac mult sînge rău noilor cărmuitori dela Constantinopol. Știrile telegrafice spun despre ciocniri sîngeroase între trupele turcești de sub comanda generalului Djavid și albanezii răscolăți, și se vorbește de numeroși morți de o parte și de alta. Intreaga Albania ar fi în plină revoluție.

Pentru Turcia o expediție militară pentru a supune pe albanezi, poate avea urmări nenorocite. O știre telegrafică spune că generalul Djavid ar fi cerut de urgență sporirea de trupe, pentru a putea continua lupta, la care s'a angajat în nordul Albaniei.

Pericolul din partea acestui popor viteaz, al albanezilor, e foarte mare pentru turci. Țara lor s'a bucurat totdeauna de privilegiu, cari o puneau la adăpostul încercărilor de a fi cucerită. Întărită prin fortificațiile naturale ale munților, Albania se prezintă ca un cuib de vulturi, în culcușurile cărora e primejdios să se aventureze o armată cît de mare.

Drumurile rele de munte fac imposibilă transportarea trupelor cu muniții grele prin văile răpoase ale Albaniei. În afară de aceia albanezii mai dispun și de numeroase întărituri cu ziduri așa numitele «cule», un fel de turnuri cu două trei rînduri de ferestre, de unde se poate bine ochi cu pușca, făcînd anevoioasă cucerirea lor, din cauză că sunt înconjurate cu șanțuri adânci, peste cari se lasă podulețe trăgătoare.

Aceste «cule» nu se pot ușor dărâma cu micile tunuri de munte, singurele cari se pot transporta cu anevoiță prin regiunile muntoase ale Albaniei, încât opun rezistență însemnată în drumul trupelor din expediția turcescă. Afară de aceia pericolul e foarte mare pentru turci, în cazul cînd nu vor avea oarecare isbîndă dela început, căci albanezii încurajați de vre-un succes al lor contra trupelor turcești, pot aduce în mare nesiguranță tot imperiul, în care clocotesc să izbucnească toate pasiunile alimentate din afară.

Situația din Turcia se prezintă din nou în lumină foarte turbure și ne putem încă aștepta la mari surprize în peninsula balcanică.

Sfârșitul anului școlar la școalele romînești din Arad.

Seminarul teologic și școala normală (pedagogică) apoi școala secundară de fete din Arad au ținut serbările lor de încheierea anului școlar. Toate trei școlile isprăvesc un an de activitate culturală grea și roșnică. O seamă de tineri și de fete romînce au părăsit școala din Arad și ne umplem de bucurie gîndindu-ne că ei toți sunt crescuți în limba și în simțirea romînească și au datoria de a o păstra și de aici înainte și de a se face propovăduitorii și apărătorii lor.

Iată știrile noastre mai amănunțite.

Serbarea dela Seminar.

Serbarea sfârșitului anului școlar a fost mai solemnă și mai impresionantă, parecă, decât în alte rînduri.

Înainte de serbare toți elevii seminarului precum și ai școlii pedagogice au mers în corpore sub cîlăuzirea corpului profesoral în catedrala principală. Aici ei au azistat la slujba d-zeiască. Liturghia a fost oficiată de părintele Alexe Vesalon azistînd la slujbă și P. S. Sa episcopul I. I. Papp.

După serviciul divin profesorii și elevii s'au dus la seminar. Aici în sala festivă s'a ținut frumoasa serbare a încheierii anului școlar.

A azistat P. S. Sa episcopul I. I. Papp, directorul Roman Ciorogariu, profesorii Trifu Lugojan, Petru Pipoș, Dr. Iustin Suciuc, Nic. Mihulin, Botiș, Bejan, Stanciu, Micula și Sedeanu. Publicul din Arad a lipsit aproape cu totul. Cauza a fost că serbarea nu s'a anunțat prin publicitate. Totuși a azistat d. Dr. Nicolae Oncu, Ioan Luca, Pecicanu și încă vre-o doi domni al căror nume îmi scapă.

Elevii erau postați în sală în formă de semicerc. Ei au ascultat cu dragoste cuvîntările deosebit de frumoase și pătrunzătoare ce le au fost adresate.

Întai P. C. Sa protosinghelul Roman Ciorogariu, directorul seminarului, le-a vorbit despre însemnătatea clipei de despărțire și viitorul ce li-se deschide. Certificatele ce primiți, a spus, trebuie să aibă un echivalent de pregătire intelectuală și morală, de calități ce duceți din clădirea aceasta. Dacă el nu va cuprinde decât slove moarte, atunci el nu prețuiește nimic. Trebuie să vie din el un duh de reînviere și premenire a neamului românesc și el va prețui numai atît cît duh de acesta va exprima. Dvoastră va trebui să faceți viitoarea școală de profeție și apostolie, căci un neam trăiește numai prin apostolia școlii sale.

Avem încă vreme de cîntat, acuma ne trebuie ostași, apostoli și profeți cari să ne cheme la luptă pentru păstrarea noastră. Căutați a vă hrîni duhul neconținut cu carte bună, carte romînească. Mergeți la sînul neamului vostru și pătrundeți-vă de toate durerile, bucuriile și dorurile lui, căci numai atunci îl veți înțelege și-i veți fi folositori. Vorbirea aceasta avînd accente puternice și pătrunzătoare a avut un adînc efect asupra elevilor.

P. S. Sa episcopul a răspuns mulțămînd. Spune că trebuie să muncim pentru poporul ai cărui fii suntem și pe care trebuie să l mîntuim de primejdie, căci fără el și noi suntem de prisos. Roagă pe absolvenți să devie adevărați apostoli și luminători ai poporului. Armele lor trebuie să fie neatîrnarea intelectuală, morală și materială, dintre cari cea mai grea de păstrat e cea din urmă. Mulțamește corpului profesoral și directorului pentru armonia și buna rînduială în care au condus cu muncă rîvnitoare școalele.

La urmă d. director dă unele instrucții pentru înscrierea anului viitor. La urmă o scenă ce nu se uită.

După serbare, absolvenții școlii normale s'au prezentat la d. director Ciorogariu mulțămîndu-i unul dintre ei în tonul sincerității pentru îngrijirea și bunătatea ce le-a arătat. P. C. Sa le-a răspuns dîndu-le din nou povețe în cuvinte atît de pătrunzătoare încât ele mișcară adînc pe elevi. Stringînd mîna, ei se strecurară cu grabă pe ușă. Se cunoștea pe ei că dacă mai zăboveau o clipă emoțiunea lor ar fi izbucnit în lacrimi.

La școala de fete.

La orele 4 p. m. a fost serbarea de încheiere a anului școlar dela școala de fete din Arad. Deși numărul elevelor e mic, ele au făcut ceva mai bună impresie cîntînd în cor (subt conducerea dlui Ștefu) la vicar (instructor d. Constantin Savu) la pian (profesoară d-șoara Pipoș) și declamînd poezii bine alese afară de cele străine cari au fost de prisos, fiind programul destul de bogat.

Publicul foarte numărös a vizitat expoziția de lucruri de mîna. Școala se află subt conducerea harnică a dnei Octavia Ciuhandu care a încheiat serbarea printr'o cuvîntare.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cereți o sticlă de

SPIRT DE GHIATA

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. Junghuri în coaste și în spate, se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fiteri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimiț porto franco.

Cantități mai mici nu se trimiț prin postă.

Se găsește și se poate comanda

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Fötér nr. 126.

Se expedesează zilnic în toate părțile lumii

Examenle la școlile primare.

Precum am arătat examenul la școala d-lui învățător Iosif Moldovan a avut loc săptămâna trecută, din pricină că D-sa este numit comisar din partea consistorului spre a asista la examenle celorlalte școlile primare.

Azi, Luni, a avut loc examenul la orele 3—5 p. m. la școala primară din comuna Arad-Gai condusă de învățătorul Ioan Zabu.

A doua zi mâine, Marți, vor avea loc examenle la școala din Pârneaș între 8—10 la școala d-lui Nicolae Ștefu și între 10—12 la școala d-șoarei Maria Precupaș. După prânz între 3—5 va fi examenul la școala primară a d-lui Ioan Vancu în Șega.

Toate aceste examene vor fi prezidate de d. Vasile Beleş protopopul Aradului în prezența comisariatului consistorului d. Iosif Moldovan.

Reprezentarea din Lipova.

Concertul și reprezentarea teatrală organizată aseară de cazinul românesc din Lipova a fost o nouă manifestație a spiritului de acțiune culturală ce s'a infiripat în acest centru provincial de mare însemnătate pentru noi.

Sala restaurantului »Regele Ungariei« a găzduit și de data asta, un public numeros și distins. Programul după cum anunțasem, a fost deosebit de bogat. Un cor al tinerilor din partea locului, bine instruit și dirijat, a cântat: »Pe-al nostru steag«, »Cântecul înstrăinatului«, »Bachanale«, »Hera Griviței« și »Marșul cântăreților« — răspălit fiind cu viforoase aplauze.

Solo de vioară din Bach, Beriot și »Faust« (Gounod) a fost o surpriză artistică. Solistul a dovedit o școală și rutină superioară, precum și un adânc simț de interpretare. La insistența publicului a cântat și vre-o câteva doine admirabile, electrizând toate inimile din sală.

S'a reprezentat comedia de situații »Ca prin romane«, localizată după Görlitz. Rolurile au fost susținute foarte bine și'n ansamblu reușit de d-șoarele Livia Barbu și Viorica Evușianu și de d-rii Teodor Roxin, Sabin Evușianu și Arcadie Luchin. A fost fără îndoială una din cele mai succese reprezentării de diletanți din câte se dau prin centrele noastre.

S'a încins pe urmă jocul, care nu s'a potolit până târziu în zorile albe. Fără să avem pretenție de a da o listă completă, am reușit să ne însemnăm următoarele nume:

Doamnele: Dr. Avramescu (Radna), Barbu (Lipova), Birlea (Șoimuș), Marilina Bocu (Arad), Dr. Brădean (Radna), Ciugudean (Bruznic), Codrean (Radna), Crăciunescu (Șoimuș), Crista (Lipova), Dabici (Dorogș), Dămăcuș (Lipova), Despi, Fișean (Lipova), Halic (Lipova), Valeria de Herbay (Arad), Marienescu, Dr. Marta (Lipova), Martin (Dorogș), Dr. Missis, Muntean (Lipova), Onișiu (Brașov), Onu, Oros, Papp, Pașca, Petrescu, Roxin, Vioara Savici, Iulia Savici, Simeon (Lipova), Serca (Munar), Spora (Lipova), Suci (Labașinți), Tătar, Toplean (Lipova), Vuculescu (Șoimuș), Vuia (Lipova).

D-șoarele: Leontina Belu (Radna), Cornelia și Olimpia Ciugudean (Bruznic), Anuța Dabici (Dorogș), Cornelia Dămăcuș, Despi, Ghizela și Viorica Evușianu, Elena Iosif, Alexandrina Lazar, Neszly Olga, Veturia Oros, Șimon, Draghina Stan (Lipova), Letiția Suci (Labașinți), Augusta Tuducescu (Lipova), Letiția Tuca (Șoimuș), Eugenia Vuia, Maria Vuculescu (Lipova).

Publicul a regretat mult absența teologilor din Arad, cari făgăduiseră să îmbogățească programul cu câteva piese corale, dar cari, avându-se în vedere postul de Sânt Petru, au fost opriți de a lua parte.

INFORMAȚIUNI.

— **Impăratul Wilhelm la manevrele austriace.** Se anunță din Viena: Având în vedere că împăratul Wilhelm va asista la 23 Septembrie la marile manevre germane, împăratul Francisc Iosif a fixat manevrele armatei austriace pentru zilele de 8 și 9 Septembrie, așa că împăratul Wilhelm să poată lua parte la ele.

— **O nouă judecată în procesele de presă ale »Gazetei Transilvaniei«** »Gazeta« scrie: Astăzi s'a înmănat redactorului nostru responsabil sentința curiei, prin care se respinge recursul de nulitate înaintat de d-l avocat Dr. Deceanu în contra sentinței curții cu jurați din Tîrgu-Mureșului, prin care d. Victor Branice fusese condamnat la trei luni închisoare de stat și 240 cor. amendă pentru publicarea articolului »Un nou articol al lui Björnson«. Prin urmare sentința amintită a curții cu jurați din Tîrgu-Mureșului a fost ridicată la valoare de drept.

— **Darul societății »Furnica« din București.** Doamna Elena Cornescu, prezidenta societății de broderii și țesături naționale »Furnica« din București, a trimis d-nei Marilina Bocu 14 obiecte, lucruri de mână: 6 șervețele pentru ceai, un șorț țărănesc, o față de masă și 6 milieuri de lână albă brodate cu culori originale, cu destinația pentru loteria etnografică organizată de Reuniunea femeilor din Arad, însoțite de următoarele rânduri: »Societatea »Furnica« și noi ne facem o deosebită și adevărată plăcere să oferim loteriei ce organizați, în folosul școlii de fete din Arad, 14 obiecte din produsele, industriei casnice, de sub direcțiunea societății noastre »Furnica«. Vă rugăm să le primiți cu urările noastre de succes și asigurarea simțământelor mele distinse.«

Foarte laudabilul obol oferit cu atâta grațiozitate de societatea »Furnica«, din București dorim să fie un călduros îndemn, găsind un puternic răsnet în inimile tuturor femeilor și fetelor române.

— **Românii și jubileul Universității din Lipsa.** Anul acesta, la 15 Iulie st. n., se va sărbători cu o deosebită strălucire jubileul de 500 de ani, dela înființarea Universității din Lipsa.

Cu acest prilej persoanele din România cari au urmat cursurile acestei Universități au redactat un pergament care va fi citit și înmănat dlui rector al Universității, din partea foștilor studenți români:

»Toții fiii regatului român, cari sunt în viață și au avut fericirea de a culege din cele mai vechi timpuri până astăzi, razele luminei, ca studenți, pe băncile acestei strălucite Universități, vin a vă mărturisi, prin semnăturile proprii, ce au depus pe acest pergament, sincerul lor sentiment de admirațiune și recunoștință, ce păstrează pentru această iubită instituțiune, al cărei demn reprezentant sunteți voi, și al cărei jubileu de 500 de ani se sărbătorește azi, urându-i viață nesfârșită și succese întotdeauna vrednice de gloriosul ei trecut. Urmează semnăturile delegatului, comitetului și ale foștilor studenți, în ordinea vechimei.

— **Pentru maghiarizarea Aradului.** Guvernul a înființat în orașul nostru, alături de cele patru aziluri de copii încă alte cinci nouă. Ele vor fi așezate prin mahalalele românești ale orașului în scopul de a învăța pe copii din vârsta lor cea mai fragedă ungurește. Guvernul lucrează pe capete la maghiarizarea completă a orașului, cum spun zările ungurești, și cele cinci pepiniere de viitori unguri slujesc acest scop. Pentru noi se impune însă noi mijloace de apărare. Atragem atențiunea celor în drept că aici este o mare primejdie și că avem datoria de-a ne apăra cu aceleași arme: școala și azilul românesc.

— **Participarea României la expozițiile din Bruxelles și Roma.** D. Scarlat Correni, directorul soc. »Tricolorul Român«, al cărei scop se știe că este de a organiza expoziții în țară și a pregăti participarea în mod neoficial a României la expozițiile internaționale — a adresat o petiție dlui ministru de industrie și comerț prin care cere câte un fond de 50.000 lei cu care societatea va organiza participarea neoficială a României la expozițiile din Bruxelles 1910 și din Roma 1911.

— **O colectă pentru acuzații din Agram.** Un ziar din Belgrad a deschis o colectă pentru acuzații din Agram. În caz dacă inculpații vor fi achitați, suma ce se va strânge se va împărți între dânsii. În caz contrar, se va tipări o broșură cu istoricul acestui proces. Un rus necunoscut a subscris 1000 de dinari.

— **Steagul unguresc pe biserica românească.** Cu privire la știrea din zilele trecute despre românii maghiaroni din Nădlac corespondentul nostru din Nădlac ne mai scrie că în ziua de 8 Iunie a fost aniversarea încoronării. Dintre toate bisericile, ungurească, slovacă, românească unită, etc. numai frumoașă noastră biserică ortodoxă a arborat steagul unguresc. Credeam că-mi creapă fața de rușine în fața consătenilor mei slovaci și sirbi, spune corespondentul nostru. Dar comitetului parohial nu?

— **Inundațiile din Buzău (România).** Dăunăzi am anunțat construirea liniei ferate Buzău-Nehoiș care urma să fie inaugurată zilele acestea. O inundație a distrus însă o parte însemnată a ei.

Din Buzău se scrie că apele râului Buzău au venit extraordinar de mari și au cauzat mari stricăciuni liniei ferate Buzău-Nehoiș pe porțiunea nepusă încă în circulație. La punctele Sibiciu și Păltineni terasamentele liniei au fost distruse pe o întindere de 130 m. La Sibiciu apa a surprins într-o crivină pe șase locuitori, cari au fost salvați. La punctul Bădila, apa a surpat terasamentul liniei ferate și o locomotivă și un vagon au căzut în apă. Circulația a fost oprită. La Rușavăț apa a distrus două diguri mari de apărare. Torente mari de apă ce au venit cu o extraordinară iuteală, au distrus zidiri și sădiri. Vitele surprinse de apă n'au mai putut fi salvate. Din fericire, nu e nici o victimă omenească.

— **Guvernul turc contra coloniilor jidovești în Asia-mică.** Din partea ziaristilor, bogatele societăți evreiești cari vor înființarea unui stat jidovesc, s'a făcut guvernului turc propunerea de a încuviința colonizarea Asiei-mici cu evrei. Guvernul turc a respins cererea pe motiv că nu vrea să-și creeze singur greutăți cu o viitoare chestie națională evreiască al cărei ideal ar fi înființarea statului evreiesc.

— **Boala de ochi a dlui dr. Lueger.** Primarul Vienei suferă de cât a timp de o gravă boală de ochi care îi întunecă aproape cu totul vederea.

— **Congresul institutorilor din România.** Instituții și institutoarele din România vor ține congresul anual în zilele de 26, 27 și 28 Iunie în București. La 29 Iunie congresiștii vor pleca în escurzie la Sulina.

x **In drogueria lui Dubiniewicz Oszkár** din Cluj (Kolozsvár), str. Deák-Ferencz nr. 8 se poate căpăta *chiag* litr. 3 cor., *aparate de fotografii* dela 8—200 cor., *Petrol-China* cel mai bun mijloc contra mătreței și căderii părului și cărunțirii Prețul 1'20 cor.

x **Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux** de argint de china se pot procura pe lingă prețuri fixe și de încredere la urmașul lui Müller Sonl, Kolozsvár, Kossuth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor institute, întreprinderi și corporațiuni. Candelambre de biserică, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă cisălate 72 cr. Vă rugăm să fiți atenți la firmă.

„Wällischhof“

sanatoriu

aranjat după sistemul dr. Lahman cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietitice, 1 oră și jum. depărtare dela Viena în regiune romanțică și sănătoasă. Posta și Telegraf: Maria Enzensdorf (bei Wien).

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului

Dr. Marius Sturza.

Redactor responsabil Constantin Savu.
»Tribuna« instituit tipografic, Nichin și cons.

Se caută

mulți **geometri tineri** pentru cărți topografice și nivelmente, în delta râului. Doritorii au să dovedească prin cercet original, că au lucrat cel puțin trei la măsurarea catastrală ungară sau aucesă. Cei cari nu cunosc operațiunile cu rotondul de nivel, vor fi introduși.

Plata lei 300 lunar și în afaceri oficiale cheltuieli de călătorie. Ofertele — se de ofertant în limba română — a se adresa inginerului **N. Șiclovan** la Administrația Pescăriilor Statului din **Brăila**.

Sibiu (Nagyszeben).

baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor. Incalzește în $\frac{3}{4}$ de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca combustibil numai 10 fileri de carbuni de lemn. Vană de încălzit numai 24 cor. Lungimea fundului vanei 122 cm. :: :: Înălțimea de 60 cm. :: :: Băile se efectuează imediat și se trimit cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Magasse 17. HERMANSTADT. Saggasse 15.

Zénithul de gumă

deja după câteva zile s'a dovedit prin miile de scrisori de recunoștință dovedește că

specialitățile (preservative)

pentru dame și domni, inventate sub numele Zenith sunt cele mai de încredere, nu strică sănătatea, ceea ce eră defectul celor de până acum.

Prețul: 1 duzină de Zénith pentru domni 8 cor., 1 bucată Zénith pentru dame 7 cor.

La comandă vă rugăm să fiți atenți la numele Zénith, căci numai stinca e veritabil, dacă e provăzută cu marca Zénith. — Se trimite în străinătate și în țară pe lângă cea mai mare discreție, recom. și cu rambursă.

Agentura principală în Ungaria:

DEUTSCH IZIDOR

magazin de instrumente medicale și pentru îngrijirea bolnavilor.

Szabadka, Kossuth-u.

Recomandat de ministerul de culte și instrucție!
— Multe recunoștințe —

ZWÖRNER B.

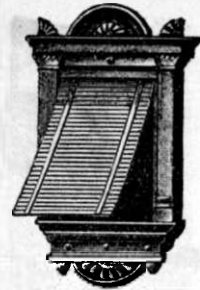
PREPARATORUL DE ÎMPĂIAT ANIMALE

KOLOZSVAR, Rozsa-u. 7 sz.

Animalele să se trimită cât se poate de proaspete și nebelite. Trebuie indicat în ce formă să se întămpile prepararea; mamiferelor mai mari să li-se scoată intestinele. — Pentru împachetare socotese numai cheltuielile mele. — Preparație îngrijită, artistică, în formă naturală, lucră trainice, prețuri moderate!

Fabrică aranj. cu instalație electrică

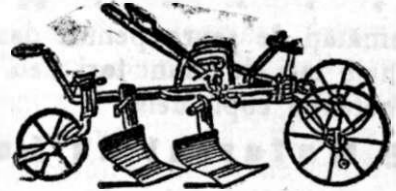
B. Skrbic

Zagreb

— Ilica Nr. 40 —

recomandă renumitele sale rolete de scândurițe, de lemn și graduate și rolete de fier pentru uși la prăvălii etc., rugând a da mai multă atențiune acestor firme solide.

Catalog de prețuri și prospecte se trimit gratis.

Tátray Sándor

turnătorie de fier, fabrică de mașini și pluguri, atelier de zidărie și lăcătușerie

Oradea-mare — Nagyvárad
Teleky-utca 35.

Lucrări vărsate pentru mașini, după desemn sau lucrări de fier strugărit și lucrări oblite.

Pluguri sistem Sack,

totfelul de lucrări de lăcătușerie și — pentru zidiri. —

Atelier model de mășerie propriu.

Prima fabrică de mașini agricole și întreprindere de săpat fântâni adânci din Sălmar. SZATMÁR strada Teleky 8.

Șeful firmei PROBST MATYÁS

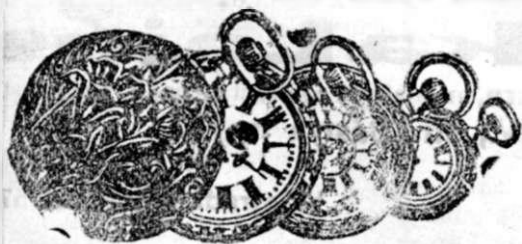
Primește: instalări de mori de aburi și motoare cu ulei, sfredelirea de fântâni arteriane, conducturi de apă și pompe de apă de orice sistem, aparate pentru uscatul nutrețului, reparații de automobile și de motoare cu benzină și orice lucrări atingătoare de această branșă cu prețuri avantajoase.

Depozit permanent de mașini cu aburi și de pompe.

SÜSZMANN H.

ciasornicar și bijutier Nagyszeben Strada Urezului 27 (Reisbergasse.)

Repară multilateral pe lângă garanție tot felul de ciasornice de buzunar, pendule și de alarmă. Ține în deposit cu prețuri moderate ciasornice de părete, de buzunar și de alarmă, precum și tot felul de bijuterii.

Telefon 149 și 227.

Telefon 149 și 227.

Frații Lászlóczky din Cluj

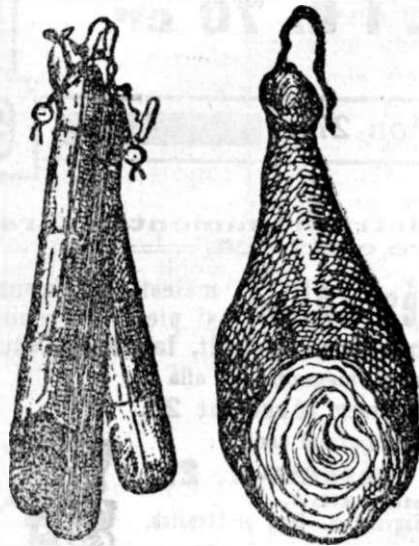
aduc la cunoștință că cârnăria veche de 40 ani, au mărit-o și au provăzută-o cu instalație electrică. Recomandă specialitățile de prima calitate de

cârnaț din Cluj, slănină și articlii de cârnărie,

precum: slănină fină (Kaiserfleisch), slănină cu aiu, cârnaț, carmanadlă, șuncă, limbă; în sezonul de iarnă

cârtaboș de Cluj și sângerete; specialități de cârtaboș și cârnați, pastete, și rânză de porc umplută, slănină pentru muncitori în cantitate peste 25 kg.; în fine untură curată de porc topită în vase.

La comande mari și prețuri mari.

Expediare cu poșta sau cu trenul. — Serviciu prompt și grabnic.

Cu catalog de prețuri sau cu informațiuni servim bucuros. — Adresa:

FRAȚII LÁSZLÓCZKY fabrică de cârnărie - Cluj — Kolozsvár.

